

Вместо предговор

Вратата поскръзва, но не се отваря. Втори опит. Пак нищо. Стоим пред нея мълчаливи. Дали да не кажем нещо на обитателите зад вратата. Престрашавам се: „Здравейте! Извинете, бихте ли отворили? Искам да поговорим. Ще Ви бъда много благодарна!“.

Вратата се отваря плахо. На прага застава малко момиченце, което ме поглежда открито и пита:

„Твоето дете стои ли само вкъщи?“.

„Да, случвало се е, защо?“.

„Моята майка ми е забранила да говоря с непознати, но ти се помоли и аз реших да отворя вратата“, обясни детето.

Да отвориш нечия врата с добра дума и да се усмихнеш приветливо, е все едно да отвориш нечия душа, да я погалиш и да се пренесете в света на истинското диалогично общуване, което за съжаление днес е лукс и всеки предпочита приглушените краски на самотата. Защото някога се е опарил и то не веднъж, защото е бил тъжен и позитивната му натура сякаш избледнява, докато съвсем не изчезне.

При децата, слава богу, не е така. Те възприемат и с лекота употребяват вълшебните думички *моля*, *извинете* и *благодаря*, с които се отварят световите на новото и на различността. Общуването им с другите винаги е лесно и естествено. Няма ги условностите като при големите, където се търси най-подходящата учтивост, тон, усмивка и тема на разговор.

И колкото по-дълга се запази тази естествена вежливост, толкова по-дълго ще се съхрани и онази позитивна аура, чрез която опознаваш пълноценно обичта, приятелството, цената на добрия контакт с друга ценностна система и същност.

Влизам в аудиторията с чуждестранните ми студенти. Приветстват ме на български (по всички правила на речевия етикет), аз се усмихвам и урокът започва. Всеки от тях споделя късче от собствената си култура, чийто носител е, и тогава разбираш, че няма отделни вселени, а всичко опира дали имаш нагласата да приемеш другия с множеството различия между вас.

Като общото е едно – желанието за разбирателство и приятелство, в резултат на преминаването през онези малки, но изключително важни призми като вежливост, диалог и необходимост от споделяне.

Февруари, 2020

Елена Хаджиева

На Учителя с признателност! В памет на професор Елена Хаджиева

Професор д-р Елена Хаджиева (1957 – 2020) бе дългогодишен преподавател във Факултета по славянски филологии, СУ „Св. Климент Охридски“, ръководител на катедра „Български език като чужд“ два мандата (2005 – 2013) и трети от 2017 г.

Завършила е специалността „Българска филология“ във Факултета по славянски филологии през 1979 г. с втора специалност „Педагогика“. Започва работа към Катедрата по български език (ФСлФ) като хоноруван асистент, за периода 1981 – 1986 г., когато печели конкурс за редовен асистент към Катедрата. През 1987 г. е изпратена като лектор по български език в Московския университет „М. В. Ломоносов“. След завръщането си от лектората през 1991 г. става член на Катедра по български език като чужд. От 1991 г. е старши асистент, а от 1993 г. – главен асистент. През 1995 г. защитава дисертация на тема „Интерференцията между сродни езици в психолингвистичен аспект“, от 2005 г. е доцент по сравнителен синтаксис и ръководител на катедра „Български език като чужд“, а от 2015 г. е професор по приложна лингвистика.

Професор Хаджиева работеше с любословски плам, за да направи пълноценна срещата на чуждестранните студенти с българския език и с българската култура.

Трудовете на професор Хаджиева в полето на приложната лингвистика са свидетелство за неуморен труд, усърдие и всеотдайност. Елена Хаджиева е автор на 6 монографии, 5 студии, над 40 статии, 30 учебника и учебни книги.

Научните интереси на авторката бяха разнообразни: в областта на езиковата интерференция, на добрите практики в чуждоезиковото обучение, на успешния междукултурен диалог.

Акцент в изследванията си професор Хаджиева положи върху конституирането и развоя на приложната лингвистика като интердисциплинарно поле, чиято основа е усвояването на езика.

От изключителна полза за чужденците, изучаващи български език, са учебниците и учебните книги, създадени под нейно ръководство. Трябва да се изтъкне, че професор Хаджиева умееше да изработва иновативна концепция при съставянето на помагалата, както и да привлича изтъкнати наши и чуждестранни учени, като ги кани в авторските колективи.

Професор Хаджиева подпомагаше със съвети и наставления целия колектив на катедра „Български език като чужд“ – главни асистенти и докторанти. Грижеше се за кариерното развитие на младите учени, както и за качествената подготовка на магистрантите от МП „Език и културно пространство (приложна лингвистика – български език като чужд)“.

Изследванията по приложна лингвистика, които професор Хаджиева завеща на своите следовници, могат да бъдат групирани в следните тематични ядра: етикетните единици в обучението по български език като чужд; фразеологизмите в обучението по български език като чужд; анализ на грешките в обучителния процес; иновативни практики при преподаването на българския език като чужд; ролята на превода в обучението по български език като чужд; междукултурното общуване и лингвокултурните различия.

Професор Хаджиева беше изключителен професионалист, прецизен ръководител, обичан преподавател.

Поклон пред светлата ѝ памет!

Катедра „Български език като чужд“